

مرتبى: محمد الرحيم الحنفى.

تاريخ انبياء

برنجى جزء

آدم عليه السلام دن محمد عليه السلام گه چه.

ناشرى:

«صباح» كتبخانهسى

قزان، اوفاء.

پهاسى 7 تين.

(نوزه تيلوب اون برنجى مرتبه باصلدى).

КАЗАНЬ.

Типо-литография „УМИДЪ“.

1915.

مرتبی: محمد الرحیم الحنفی.

تاریخ انبیاء

برنجی جزء

آدم علیہ السلام دن محمد علیہ السلام گہ چہ

(۱۱ نچی طبعی)

ناشری:

«صبح» شوکتی

قزان، اوفان.

КАЗАНЬ.

Типо-литографія „УМИДЪ“

1915.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الله تعالی کو کورنی پیرلرنی یاراتقاج برنچی آتامز آدم علیه السلامنی قوری
بالچقدن یاراندی، آکا جان بیوردی، فرشته لرگه حضرت آدمگه سجده قیلورغه
قوشدی. فرشته لر حضرت آدمگه سجده قیلدیلر، ابلیس سجده قیلمادی، سجده
قیلماغانی اوچون الله نك رحمتندن سورولدی. آندن صوڭ حضرت آدم نك صول
قابرخاسندن برنچی آتامز حوانی یاراتدی. ترکدین یاراتغان اوچون حوا دیوب
آیتلدی. صوڭره الله تعالی حضرت آدم ایله حوانی جنتکه قوبیدی. آشاگز اچوڭز اما
بغدا ی آغاچندن آشاماگز دیدی. شیطان بر وقتنی جنتکه کروب آدم ایله حوانی
آلدادی. بو آغاچدن آشاساگز مهنگو جنتده فالورسز دیدی. آدم ایله حوا
آشادیلر. الله تعالی آلارنی جنتدن چغاردی، بیرگه توشوردی. آدم علیه السلام
هند قریبده سرندیپ اسملی طاوغه توشدی. حوا مکه یاننده بولغان جدہ طاوینہ
توشدی. حضرت آدم جنتدن چقغانینده بیک قایغردی، قیلغان گناهلرینده توبه ایتدی.
الله تعالی توبه سیننی قبول ایتدی، مکه طرفینده کیتهرگه بیوردی. حضرت آدم مکه گه
باروب حضرت حوا ایله کورشدی، آندن صوڭ آدم ایله حوا ایکیمسی برگه یاشادیلر.
حضرت حوا هر قورصاقدن بریسی ایر بریسی قز ایکیشهر بالا طاوغردی. باری
یکرمی قورصاق کوتهردی. آدم نك شیت اسملی اوغلی یالغز دنیاغه کیلدی. الله تعالی
بر قورصاقدن طوغان ایر بالاغه ایکنچی قورصاقدن طوغان قز بالانی آلورغه بیوردی.
«قابل وهابل» حضرت آدم نك قابل وهابل اسمنده ایکی اوغلی بار ایشی.
قابل اوزی برله بر قورصاقدن «طوغان اقلیماسملی قزنی آلماقچی بولدی. حضرت
آدم نك شریعتنده اقلیماسملی تپوش ایدی. حضرت آدم اقلیمانی هابلگه بیرمه کچی
بولغاچ قابل راضی بولمادی. حضرت آدم قابل ایله هابلگه آیتدی: «اللهغه قربان
صویوڭز، قاسیگز نك قربانی قبول بولسه اقلیمانی اول آلور» دیدی. قربان
صویدیلر. هابلنك قربانی قبول بولدی. قابل کونله شدی. هابلنی طاش برله آتوب
اوتردی. بیرگه کومدی. اللهغه هم آتاسینه گناهی بولدی. بیر یوزنده اول قان
توکگان، کشی اولترگان قابل بولدی. حضرت آدم اوزینك بالالرینه هم بالالرینك
بالالرینه پیغمبر بولدی، الله طرفندن اون کاغد کتاب کیلدی. اوزینك بالالریندن،
بالالرینك بالالریندن یوز مئگ قدر کشینی کوردی. مئگ بهش یاشه دی. حضرت
آدمدن بریل صوڭ حضرت حوا وفات بولدی. حضرت آدم سرندیپ آطه لرنده،
حضرت حوا جدہ شهرنده کوملدی. الله اعلم.

حضرت شيث عليه السلام

حضرت آدم عليه السلام من صوك اوغلى شيث عليه السلام پيغمبر بولدى. حضرت شيث قرداشلىرى آراسنده بىك عقللى ايدى. حضرت آدم شيننى بار چه اوغلىلرندن آرتق سويه ايدى. حضرت آدم اولسگان وقتنده حضرت شيننى بار چه بالالرينه پادشاه ايتدى. حضرت آدم من صوكره الله تعالى حضرت شيثكه پيغمبرك يبهردى وايلى كاغد كتاب يبهردى. شيث عليه السلام كعبه مكرمه نى طاش و بالچقندن باصاى. الله تعالى كه گناھلى بولغان قابلىنك بالالرى اوز رينه قىچ كوتهدى. آلا ر بر له صوغوشدى. آدم بالالرندن اول قىچ باصاغان و قىچ بر له صوغوشقان حضرت شيث بولدى. شيثنك بالالرى بىك كوپ بولدى. بار چه كشيلىر شونك بالالرندن طارالدى. حضرت شيث طوقز يوز اون ايكى ياشنده ايكان وفات بولدى. قبر شريفى مكه ياننده قبيس طاونده در.

حضرت ادريس عليه السلام

حضرت آدم نك بالالرى آراسنده طوغرى يولدن چغوب پتلىرغه تابنمق كىي ناچار اشلىر كوپه يدى. الله تعالى آلا رنى طوغرى بولغه كوندرمك ايجون ادريس عليه السلامنى يبهردى، حضرت ادريس كه اونوز كاغد كتاب يبهردى. يير يوزنده اياك الك كيوم نكوب كيگان، قلم بر له باز و يازغان ادريس عليه السلام ايدى، آكافدر آدم بالالرى حيوان تيريسى قابلانوب يورگانلىر. ادريس عليه السلامنى ترك حالنده الله تعالى كوككه كوتهدى، كوككه كوتهر لىگانك اوچ يوز آلتمش بيش ياشلرنك ايدى.

حضرت نوح عليه السلام

حضرت نوح عليه السلام كيلمزدن اول آدم بالالرى آراسنده بوزوق اشلىر كوپه يدى، الله تعالى آلا رنك آراسون توزه تمك اوچون نوح عليه السلامغه پيغمبرك يبهردى حضرت نوح قومىنى كوپ يللىر حق دينگه اوندهدى اوز ينك اوچ اوغلى آلا رغه باشقه سيكسان كشى ايھان ايتدىلر. باشقه لرى حضرت نوحه بىك اذا وجفا قىلالر ايدى. صوكره حضرت نوح آلا رنك ايھانغه كيلو وندن اميدن كىسدى، آلا رغه باوز دعا قىلدى. الله تعالى حضرت نوح فه كيمه باصارغه قوشدى. كيمه تمام بولغاچ حضرت نوح ايھان كىلتورگان كشيلىرى هم حيوانلردن برهر جفت يعنى بر ايركك بر ديشيسىنى آلوب كيمه كه بندى.

اوز ينك يام اسملى اوغلى مين طاوغه بنوب قوتولور من ديوب كيمه كه كرمهدى. حضرت نوح نصيحت قىلوب طورغانده طولقون كيلوب بوغدى. صوكره طوفان ظاهر

بولدى. الله تعالى حضرتلارنى بتون بىر يورن صورلە تولدردى. صوبيوك طاولارنى
 آشدى، بىر يوزندە قالغان كشىلەر ھم حيوانلار بار چەسى ھلاك بولدىلار. طوفان
 آلنى آي قدر طوردى. سوڭرە صولار كىمودى. حضرت نوح نىڭ كىمەسى جودى اسملى
 طاوغە طوقتادى. كىمەدە حضرت نوحنىڭ اوچ اوغلىدىن باشقەسى ھلاك بولدىلەر.
 سوڭرە بتون دىيادەغى خلق حضرت نوحنىڭ بو اوچ اوغلىدىن طارالدى. شونىڭ
 اوچون نوح قە ايكنچى آدم دىوب آيتلدى. حضرت نوحنىڭ ھام اسملى اوغلىنىڭ
 نسلدىن قارلار يەنى ھىشلەر، زىچىلەر، سام اسملى اوغلىنىڭ نسلدىن عربلەر،
 فرىسلەر، روم خلقلىرى، يافى اسملى اوغلىنىڭ نسلدىن تركلەر، تاتارلەر، مغول
 خلقلىرى كىلەشەر. حضرت نوح طوقز يوز ايللى باشىدە ايكان وفات بولمىش.

ھود عليه السلام

بىر ديارندە ھىموت دىگان بىرگە يقىن بىردە عاد قومى بار ايدى. بو قوم
 اللەغە گناھلى بولدىلەر، پىلرغە سجدە قىلدىلەر. بو خلق غە اللەتعالى ھود عليه السلامنى
 پىغمبەر ايتوب بىھردى. ھود عليه السلام بونلارنى حق دىنگە چاقردى، معجزەلەر
 كورسەتدى، يىدىل خاتونلارنى بالا طوغىر مادی، چىشمەلارنىڭ صولارى كىسلدى،
 حيوانلارنى اولب بىدى. اوچ يىل قاتى آچلىق بولدى. شولاي بولسەدە بو خلق حضرت
 ھودكە اشانمادىلەر، بىك آزى اشاندى. سوڭرە اول خلق غە اللەتعالى آچولانوب آلارنى
 بىر قاتى بىل بىرلە ھلاك قىلدى. حضرت ھود اوز بىنە ايمان كىتورگان كشىلەر بىرلە مەككە
 كىتوب ھەرىنى اللەغە عبادت ايلە مەككەدە كىچەردى. قىر شىرىفى مەككەدەدر.

حضرت صالح عليه السلام

حضرت صالح عليه السلام شام بىرلە ھجاز آراسىدە ھىر دىگان اورنىدە بولغان
 ئمود خلقىنە پىغمبەر بولدى. ئمود قومىدە عاد قومى كىي طوغىرى يولدىن چغوب پىلرغە
 عبادت قىلالار ايدى. حضرت صالح عليه السلام بو خلقنى كوب يىلار ايمانغە چاقردى.
 بىك آزى ايمان كىتوردى. سوڭرە بىر كون حضرت صالحنى اوياتلى ايتىك دىب (حق
 پىغمبەر بولساڭ معجزە كورسەت) دىدىلەر. حضرت صالح نە استەرسز دىدى. بىر قاتى
 طاشنى كورسەتدىلەر. شول طاشدىن بىر دۈھ چاغرا غل اچىدە بالاسىدە بولسون دىدىلەر.
 اللەنىڭ امرى بو يىنچە شول طاشدىن دۈھ چاغدى ھم بالا طوغىردى. بونى كورگەچ دىغى
 بىر آز كشى ايمان كىتوردىلەر. صالح عليه السلام قومىنە دۈھنى بوغازلا ما كىز دىدى.
 صالح عليه السلامغە دشمان كافرلار دۈھنى بوغازلا دىلەر. بالاسى آناسى چىققان
 طاش اچىنە قاچدى. اول خلقنى اللەتعالى كىكوكىن بىر طاش بىيەروب ھلاك

قېلىدى. صالح عليه السلام اوزىنە ايمان ايتكان كشىلەر بىرلە قوتولوب مکه مكرمەگە باروب عمرىنى شونىدە اوتكاردى. صالح عليه السلام بىك آق يوزلو مهابت كشى ايدى. حضرت صالح ايللى ياشىدە ايكان وفات بولدى.

ايكنچى باب

حضرت ابراهيم عليه السلام

ابراهيم عليه السلام طوفاندىن مڭ سكسان بىر يىل صوڭ بابل بىرىندە تولغدى. اول وقتارده بابلدە طورغان كلدانىلەر يولدىغە عبادت قىلالر ايدى. الله تعالى آلارنى حق دىنگە كوندرمك اچون ابراهيم عليه السلامغە پىغمبرك يىبەردى و اوتوز كاغد كىتاب يىبەردى.

حضرت ابراهيم قومىنى هم بابل نڭغا كەمى بولغان نەردىنى حق دىنگە اوندادى. حضرت ابراهيم گە اشانمادىلەر. بابلغا كەمى نەردى بىك اولوغ اوط ياقدر وب حضرت ابراهيمنى مونچىلىق بىرلە اوطقە آندى، الله تعالى پىغمبرىنى صاقلادى. اوط الله تعالى نڭ حكىمى بىرلە بىر ياخشى باقچە بولدى. بومەجرەنى كوروب بعضىلەر ايمان كىتوردىلەر. حضرت ابراهيم اوزىنڭ ايو جەماعتلىرى بىرلە حران طرفلىرىنە آندىن مصرغە مصردىن شامغە كىندى. آندىن صوڭ الله نڭ امرى بىرلە مکه گە باروب اوغلى حضرت اسماعىل بىرلە كعبە معظمەنى بنا قىلدى. سنت قىلمق، مېوق كىسمك، استرە طوتىق، ساچ و صاقال طارماق، مسوڭ طوتىق، طرناق كىسمك، مسافرلەرگە حرمەت ايتىك حضرت ابراهيم نڭ سىنلر بىر. قىبر شريفى قدىس شريف ياندىدە خىلىل الرحمن دىگان اورىندەدر.

حضرت لوط عليه السلام

حضرت لوط ابراهيم عليه السلام نڭ قرداشىدر. حضرت لوط ابراهيم عليه السلام ايل بىرگە مصرغە آندىن شامغە باردى. ابراهيم عليه السلام فلسطىن غە قايتقاندە حضرت لوط سدوم خلقىنى حق دىنگە اوندارگە يىبەردى. سدوم خلقى آدم بالالرىدىن اول وقتغە قدر هېچ كشى قىلماغان قباحت اشنى قىلالر ايدى. حضرت لوط آلارنى ايمانغە اوندادى. قباحت اشلىرىنى طاشلانورغە بىك طارشىدى. قومى حضرت لوطنى طكلامادىلەر قباحت اشلىرىنى آرتىردىلەر. حضرت لوط الله دىن صورادى: «يارب بو ظالم خلقنڭ آراسىدىن مېنى قوتقار» دىدى. الله نڭ امرى بىرلە حضرت جبرائىل بولارنڭ شەرلىرىنى آستون اوستىكە ئەيلەندىروب هلاك قىلدى، اوستلرىنە كوكدىن طاشلەر ياودى. حضرت لوط اوزىنە ايمان ايتكان كشىلەر بىرلە آرازدىن چغوب حضرت ابراهيم ياندىدە كىلدى. عمرىنى شونىدە اوتكاردى.

حضرت اسماعیل علیہ السلام

اسماعیل علیہ السلام حضرت ابراہیم نك اوغلبدر . حضرت ابراہیم نك خاتونی سارہ نك بالاسی بولماغان . حضرت سارہ اوز نيك هاجر اسملی جار یه سینى بالاسی بولماسى دیوب حضرت ابراہیمگه بیزدی . هاجردن بر اوغلی بولدی . اسمینى اسماعیل قویدى . سوگره سارہ هاجرگه آچولاندى ، آنك بر له برگه طور ورغه صبری قالمادی . حضرت ابراہیم الله نك امرى بو پنجه حضرت اسماعیل ایله آناسی هاجرنى مکه گه ایلتوب قویدى . حضرت اسماعیل مکه ده اوسدی . اول وقتده یمندن کیلگان جرهم خلقی مکه تیره سنه طور الر ایدی حضرت اسماعیل آلا رغه قانوشدی ، آلا ردن قز آلدی . اون ایکی قدر بالاسی دنیاغه کیلدى . حضرت اسماعیل اوزى عبرانى ایدی ، عربچه سويله شه ایدی . اوزندن صو ك کیلگان عرب مستعر به خنقینك اعلى باباسی بولدی . الله تعالی اسماعیل علیہ السلامنى یمن و عمالقه خلقینه پیغمبر ایتوب بیهردی حضرت اسماعیل قومینى حضرت ابراہیم نك شر یعتینه ایلی یل قدر اوندادى . اسماعیل علیہ السلام نك بالالارى بیک کو به یدی . قویش خلقی حضرت اسماعیل نك بالالرى بدر . اسماعیل علیہ السلام نك بالالارى مکه تیره سیننه یایلدیلر . قایسى بیرگه بار سه لرده اوستون بولدیلر . عمالقه خالقن طورغان بیرلوندن سوروب چغار دیلر . حضرت اسماعیل یوز اوظز دورت یاشنده وفات بولدی . قبر شریفی حجر دیگان بیرده آناسی هاجر یاننده در .

حضرت اسحاق علیہ السلام

هاجر دن اسماعیل طوغاچ سارہ بیک قایغردى . الله تعالی سارہ گه ده بر اوغل بیردی . اسحاق اسملی قویدى . حضرت اسحاق آناسی حضرت ابراہیم علیہ السلامغه بیک اوخشیدر ایدی . کورگان کشیلر حضرت ابراہیمدن آپومازلر ایدی . الله تعالی اسحاق علیہ السلامنى آناسی ابراہیم دنیا ده وقتده شام خلقینه پیغمبر ایتوب بیهردی . اسحاق علیہ السلام نك عیص و یعقوب اسملی ایسکی اوغلی بولدی . یعقوب علیہ السلام نك لقب اسمی اسرائیل ایدی . شو نك اوچون بالالرى نه ، بالالرى نك بالالرى نه بنى اسرائیل دیوب آیتلدى . عیص حضرت اسماعیل نك قزینى آلدی بیک کوب بالالرى بولدی . عیص نك بالالرى روم ولایتینه یایلدیلر . حاضرده روم ولایتنده گى خلق بارده عیص نك نسلبدر . قبر شریفی قدس شریفکە یاقن بیرده آناسی ابراہیم علیہ السلام یاننده در .

حضرت یعقوب و یوسف علیهما السلام

اسحاق علیہ السلام نك عیص و یعقوب اسملی اوغللرى ایگزی ایدیلر . حضرت

اسحاق دعا قیلدی عیصکه الله تعالی بیک کوب بالا بوردی. حضرت یعقوبکه پیغمبرک بوردی. حضرت یعقوب بنی الله تعالی کنعان خلقینی دینگه اونکرگه ببهردی. یعقوب علیه السلامک اون ایکی اوغلی بولدی. آرالرندہ یوسفنی بیگرهک سویه ایدی. حضرت یوسف بر توش کوردی توشندہ اون بر بولدز و آی حضرت یوسفکه سجده قیلدیلر. بو توشنی آناسینه سویلهدی. یعقوب علیه السلام بو توشندن اوغلینک پیغمبر بولووینی آکلادی، قرداشلرگه سویلهمه سیکادشمانلق قیلورلر دینی. قرداشلری یوسفنک توشینی بلدیلر. آنالرینک یوسفنی آرتقراق یاراتقانینی آکلادیلر، یوسفکه حسد ایتدیلر. آنالرینه ایتدیلر: یوسف برله برگه فرغه چغایق دیدیلر. آنالری رخصت بوردی. یوسفنی آلوب چقدیلرده بر آلاق بیرگه باروب یوسفنی قیوغه صالدیلر اول وقتده حضرت یوسف اون بدی باشنده ایدی. یوسفنک قرداشلری یغلاب آنالرینه قایتوب یوسفنی بوری آشادی دیوب ایتدیلر، کولمکینی بالغان قان برله بویاب آنالرینه کورسه تدیلر. حضرت یوسف قیوده اوچ کون طوردی. دورتنچی کون قیو یائینه بر کاروان کیلوب طوقنادی. حضرت یوسفنی قیودن چغاردیلر. شول کونده یوسفنی قرداشلری قارارغه کیلگانلر ایدی کوردیلر قیودن چقغان، کاروان یائینه باروب بو بزم قولمز ایدی دیوب بیک اوچسز بها برله یوسفنی ساتدیلر. یوسف علیه السلام کاروان خلقی برله مصرغه باردی. مصر پادشاهسینک مال وزیر ی حضرت یوسفنی ساتوب آلدی بالاسی یوق ایدی، حضرت یوسفنی اوزینک بالاسی ایتدی. بر کون مال وزیرینک خاتونی زلیخه ایل حضرت یوسفکه اقترا قیلدیلرده حضرت یوسفنی حبسکه یابیلر. مصر پادشاهسینک آشچیسی برله شر بتچیسی ده حبسده ایدی. آلا بر توش کوردیلر، توشلرینک تعبیرن حضرت یوسفنن صورادیلر. حضرت یوسف ایتدی «برگز حبسدن چقغاج آصلور. برگز خواجه سینک شر بتچیسی بولور» دیدی. یوسف علیه السلامک تعبیری طوغری کیلدی برسی چیغوب آصلدی ایکنچیسی شر بتچی بولدی. یوسف علیه السلام همان حبسده قالدی، بر وقتنی مصرنک پادشاهسی بر توش کوردی اوزینک توش یوراوچیلرندن صورادی، ساتاشو توشی دیدیلر. شر بتچی حبسکه باروب بو توشنی یوسف علیه السلامگه سویلهدی. یوسف علیه السلام ایتدی بدی یل آشلق بیک کوب بولور، بدی یل آچلق بولور دینی. صوگره یوسف علیه السلامنی حبسدن چغاردیلر. مصرنک خزینه ناظری ایتوب قویدیلر. یوسف علیه السلام ایتکانچه بدی یل آشلقلر بیک یاخشی بولدی صوگره بدی یل بیک

آچلق بولدی. یوسف علیه السلام آشلق کوب بولغان یلنی آشلقنڭ آرتقانینى
 آنبارارغه طوتوروب قوبیدی. صوگره آچلق یللمری کیلدی، هر طرفدن آشلق
 آلمق ایچون مصرغه کیله باشلادیلر. آچلق شام تیره سنده ده بولا باشلادی.
 حضرت یعقوب اوزینڭ اوغل لری نی مصرغه آشلق آلورغه بیردی. مصرغه کیلدیلر.
 حضرت یوسف قرداشلرینی طانیدی، آنلر حضرت یوسفنی طانیمادیار. حضرت
 یوسف صورادی سز نیچه قرداشسز دیدی. اون بو دیدیلر. بر قرداشمز آتامز
 یاننده قالدی دیدیلر. ایکنچی کیلگانده اول قرداشکزنیده آلوب کیلوگنز آلوب
 کیلمه سه گز آشلق بیرمه دیدی. ایکنچی کیلگانده بنیامین اسملی قرداشلر یئینه
 آلوب کیلدیلر. حضرت یوسف آشلق بیردی صوگره بنیامینی بو حیل برله آلوب
 قالدی. قرداشلری بیک صورادیلر، بیرمه دی. قایتوب آنلاری حضرت یعقوبکه
 سویله دیلر. حضرت یعقوب صبر ایتمدی. صوگره اوغللرینی یاگادن مصرغه بیردی.
 قرداشلری مصرغه بارغاچ حضرت یوسف اوزینی قرداشلرینه بلردی. آتاسی
 حضرت یعقوبنی مصرغه چاقردی. حضرت یعقوب یوسف علیه السلامدن آیرلغاچ،
 یغلاب کوزلری صوفر بولغان اییدی. حضرت یوسف بر کولمه گینی قرداشلرینه
 پیروب بیهردی. آتام کوزلرینه سورتسون دیدی. یعقوب علیه السلام نیلیک
 قوتنی برله اوغلی بیهرگان کولمه گینی ایستندن بلدی، یوزینه هورتدی کوزلری
 آچلدی. آندن صوگ یعقوب علیه السلام اوزینڭ جماعتلری برله مصرغه کیتدی.
 آنده اون یدی بل حضرت یوسف برله برکه طوردی. آندن صوگ حضرت یعقوب
 وفات بولدی. اوزینڭ وصیتی بو نیچه کنعان یرینه ایلتوب آتاسی اسحاق
 علیه السلام یانینه دفن ایتمدی. حضرت یعقوب وفات بولغاچ ۵۴ یلدن صوگ
 ۱۲۵ یاشنده یوسف علیه السلام وفات بولدی. یوسف علیه السلامنڭ قبر شریفی
 موسی علیه السلام کیلگانچه مصرده اییدی. صوگره موسی علیه السلام حضرت
 یوسفنڭ طابوتینی آلوب حضرت یعقوب یانینه ایلتوب کومدی.

ایوب علیه السلام

حضرت اسحاقنڭ هیص اسملی اوغلینڭ نسلندن ایوب علیه السلام دنیاغه
 کیلدی. الله تعالی حضرت ایوبکه بالالر بیردی. کوب ماللر بیردی. صوگره
 الله تعالی آنی صنماق اوچون بالالرینی اولتردی، قویلرینی ودولرینی هلاک
 قیلدی، آشلقلرینی خراب ایتمدی. حضرت ایوبکه بر آورو بیردی، تهنندن
 ایتملری چروب توشدی، بتون گاوده سینه قورتلر یابشدی. ایوب علیه السلام
 بونلرنڭ بارچه سینه صبر ایتمدی. صوگره الله تعالی شفا بیردی سلامتله نندی. الله

تعالى ماللرىنى، بالالرىنى ياڭادىن ايكى اولوش ايتوب بېردى. حضرت ابوب كورگان مشقتلرىنىڭ مكافاتىنى آلدى و طوقسان باشىدا ايكان وفات بولدى.

حضرت شعيب عليه السلام

حضرت شعيب عليه السلام بىك فصيح، بىك بليغ ايدى. شونڭ اوچون خطيب الانبياء ديوب آتالدى. ناچار اشلىرگە دايمچىلىق قىلغان ايگە و مدين خلقىغا پيغمبەر بولدى، آلارنى حق دىنگە اوندادى. حضرت شعيب نڭ سوزى بىك طازلى و بىك اثرلى ايدى شولاي بولسە دە قومىنە حق دىنگە كرمك نصيب اولمادى. سوڭرە الله تعالى اول قومنىڭ بار چەسىنى اوط يادروب هلاك قىلدى. سوڭرە حضرت شعيب ايمان كىتورگان كشىلر بىرلە مەكە گە باردى. ايكى يوز يىلدىن آرتراق ياشا گاج وفات بولدى.

اوچنچى باب

موسى عليه السلام

حضرت موسى بنى اسرائيلدىن يعنى حضرت يعقوب نسلدىن عمران اسملى كشىنىڭ اوغلىدىر. حضرت يعقوبنىڭ لقبى اسرائيل اولغان اوچون بالالرىنە بنى اسرائيل ديوب آيتلدى. بنى اسرائيل اون ايكى قىبىلە بولدى. هر قىبىلە حضرت يعقوبنىڭ بىر اوغلىنىڭ نسلدىر. بو اون ايكى قىبىلە نڭ بار چەسىنە بىر يولى «اسباط بنى اسرائيل» ديوب آيتلدى. بنى اسرائيل حضرت يوسف زمانىدا مصرده ايدىلر. مصرنىڭ اصل خلقى قبطىلر ايدى، پوتقە طابونلر ايدى. آلار بنى اسرائيلگە بىك دشمان ايدىلر. بنى اسرائيلنى بىك حقارت قىلالر ايدى. آور هم ناچار اشلىرگە بنى اسرائيلنى قوشىلر ايدى. بنى اسرائيلنىڭ مصردىن كىتولر ن استەمىلر ايدى. بنى اسرائيل حقارتدىن قوتولمق اوچون مصردىن چغوب الله تعالى طرفىدىن وعده قىلغان بالالرىنىڭ يورطى بولغان كنعان يرىنە كىتوتى تىلىلر ايدى، اول وقتىدا مصرنىڭ پادشاهسى فرعون ايدى. غائبىدىن خىبر بىر وچىلر فرعونىڭگە آيتدىلر بنى اسرائيلدىن بو بالالار، سىنىڭ دولتىڭ نڭ كىتو وىنە سبب بولور دىدىلر. فرعون بنى اسرائيلدىن دىياغە كىلگىن بالالرىنى بار يىسىندە اولتورورگە بىوردى، هر بىرگە كشىلر قويدى. بنى اسرائيلدىن دىياغە كىلگىن اير بالالرى اولتورە باشلادىلر. اول وقتىدا حضرت موسى دىياغە كىلدى. آناسى بو حالدا حضرت موسىنى الله صافلار ديوب صاندوق اچىنە قويوب نىل صووينە آتتى. فرعوننىڭ خانوتى صوده صاندوقنى كورگىچ طوتوب آلدى. آچوب قاراسە اچىنە بىر بالا بار، اول بالانى آلوب اوزىنە اوغل ايتتى. فرعوننىڭ خانوتى بو بالانى ايمىزگە سوت

آناسی از له تندی. حضرت موسی نك آناسی اوزین بو بالانك آناسی ایکانینی بلدرماپنجه فرعون نك یورطینه باروب بالاسینی ایمزوب تربیه ایته باشلادی. حضرت موسی اوسوب پتدی. بر کون اورامده قبطیلردن بر کشی برله بنی اسرائیلدن بر کشی قچقرشالر ایدی. حضرت موسی کوردیده باروب قبطینی صوغوب اولتردی، صوگره فرعوندن قورقوب مدین شهرینه کیلدی. مدینه شعیب علیه السلامك فزینی نکاحلاندى. بر نیچه وقت مدینه طوردی. صوگره خانونی برله مصرغه کیتدی. مصرغه بارغانده طور طاغینه اوچرادى، الله تعالی آکا پیغمبرك بیردى. معجزه ایتوب طایاق بیردى. فرداشی هارون علیه السلام گه ده پیغمبرك بیردى، ایکسی برگه مصرده الوهیت دعواسنده بولغان فرعوننی هم قومینی حق دینگه اوندارگه بیوردى. حضرت موسی فرداشی هارون برله مصرغه باردیلر. فرعوننی هم قومینی حق دینگه اوندادیلر. فرعون معجزه استه دی. حضرت موسی طایاقینی بیرگه قویدی اژدها اولدی، فرعوننی تختی بله یوتارغه قصد ایتدی. فرعون حضرت موسی دن اوتندی حضرت موسی اژدهانی قولینه آلدی طایاق بولدی. صوگره فرعون بیک کوب سحر چیلر چیلردی. سحر چیلر بر بیرگه چیغوب آغاچلرینی ییلرینی خلقغه یلان ایتوب کورساتدیلر. حضرت موسی طایاقینی بیرگه قویدی اژدها بولدی، سحر چیلرنك بارچه یلانلرینی یوتدی. سحر چیلر بوئی کوروب بارچه سی ایمان کیلتوردیلر، فرعون ایمان کیلتورمه دی، صوگره موسی علیه السلام دن هم آکا ایاگان بنی اسرائیلدن قورفا باشلادیلر. برکون فرعون بنی اسرائیل گه مصردن چیغارغه رخصت بیردى. حضرت موسی بر کیچده بنی اسرائیلنی مصردن آلوب چقدى. فرعون رخصت بیرگانینه بیک اوکندی. آلارنی آرتلردن عسکر برله قووب فرعون اوزی چقدى. موسی علیه السلام بنی اسرائیل برله سویش دیکزی یاینه کیلدیلر، موسی علیه السلام دیکزگه طایاق برله صوقدی دیکزدن اون ایکی یول آچلدى. حضرت موسی بنی اسرائیل برله بو اون ایکی یولدن چقدیلر. فرعونده آلاز آرتندن کردى. بنی اسرائیل چیغوب يتکاچه صولار قاپلاندى فرعون عسکرلری برله صوغه باتدیلر. آندون صوگ حضرت موسی کنعان بیرینی آلمق ایچون عمالقه خلقی برله صوغشماقچی بولدى، بنی اسرائیل بز صوغشمینز دیدیلر. حضرت موسی نك سوزینی طوتمادیلر. حضرت موسی باوز دعا قیلدی بنی اسرائیل «تیه» صحراسی دیگان بیرده فرق یل قالدی هیچ بر بیرگه کیته آلهادیلر. شول وقتلرده موسی علیه السلام طور طاغینه باردى. الله طرفندن تورات شریف وپردى. حضرت موسی الله تعالی برله سویله شدى. شونك اوچون موسی علیه

السلامگه «کلیم الله» دیوب آیتلندی. حضرت موسی طورده وقتده بنی اسرائیلدن سامری اسملی بر منافق بوزاو صورتی یاصاب بنی اسرائیل شول بوزاو صورتینه طابونا باشلادیلر. هارون علیه السلام بولارنی بواشلرندن طیارغه بیک طرفدی طاکلامادیلر. موسی علیه السلام طوردن قایتوب کوردی بیک آچولانوب بوزاو صورتینی دیکزگه آتدی، آنلرغه تورات شریفنی اوگراتدی. بنی اسرائیل فرق یل «تیه» صحراسنده طوردیلر، بر بیرگه ده کیته آلمادیلر. آندن سوک هارون علیه السلام وفات بولدی. آندن سوک موسی علیه السلام «تیه» صحراسنده کنعان فرینه یقین بیرده بنی اسرائیلنی یوشع علیه السلامغه طابشردی. اوزی وفات بولدی. وفات بولغانده حضرت موسی یوز یکرمی یاشنده ایلی.

۱ حضرت یوشع علیه السلام

موسی علیه السلامدن سوگره اورنینه یوشع علیه السلام کیچدی. حضرت موسی ناک وفاتندن سوک بنی اسرائیلنی چولدن چغاردی. شریعه صوویذک یانینه کیلتوردی شریعه صوونده کوپر هم کویمه یوق ایلی. حضرت یوشع ناک معجزهسی اولارق شریعه صووندن کوچدیلر. اریحا شهرینی آچدیلر. بنی اسرائیل چوللرده یورودن قوتولدیلر. بابالریذک کنعان یرینه کیلدیلر. حضرت یوشع بنی اسرائیلگه بکرمی سکر یل حکم ایتکچ وفات بولدی.

۲ حضرت داود علیه السلام

بنی اسرائیل حا کملرندن اشموئیل علیه السلام زماننده بنی اسرائیل عمالقه خلقی برله صوغشماق اوچون بر کشینی باش ایتوب قویونی تلدیلر. حضرت اشموئیل الله ناک امری بوینچه طالوتنی باش ایتوب قویدی. سوگره طالوت فلسطینغه باردی. عمالقه عسکرینه فارشی طوردیلر. عمالقه ناک باشی جالوت اسملی بیک قوتلی بر کشی ایلی. طالوت ناک عسکرنده داود علیه السلام بار ایلی. جالوتنی اولتردی. حضرت داود جالوتنی اولترکچ بنی اسرائیل آراسنده مشهور بولدی. حضرت داود که خلقنک محبتی آرندی. طالوت بواشکه کونله شدی حضرت داودنی اولترمکچی بولدی. حضرت داود صافلانوب قوتولدی. آندن سوک صوغش آراسنده طالوت وفات بولدی. سوگره بنی اسرائیلدن اون بر قبیل طالوت ناک اوغلینه یهودا قبیلهسی حضرت داودغه اییه ردیلر. اشموئیل علیه السلام وفات بولغاچ داود علیه السلامغه پیغمبرک کیلدی. طالوت ناک اوغلینه اییه رگان اون بر قبیلده حضرت داودغه ایاردیلر. حضرت داودغه الله طرفندن زبور اسملی

کتاب کیلیدی. داود علیہ السلام پیغمبر ہم بنی اسرائیل ننگ حکمدار بیدہ بولدی. اوز زمانندہ قدس شریفنی پایتخت ایتدی، حلب عمان نصیبین آندن باشقه کوب شهرلرگه حکم ایتدی. حضرت داود بیک گوزل طاوشلی ایدی طاوولرده صحرالرده زبور شریفنی اوقیدر ایدی. ایشکان کشیلرننگ هوشلری کیتهدر ایدی. مبارک قوللرنده تیمر بالاوز کبی یوموشیدر ایدی. برکون روزه طوتوب برکون آشیدر ایدی. حاکم بولوب طورغان وقتندہ آطنده برکوننی عبادتکه برینی حکومتکه برینی خاتون وبالالرنینگ اشینه برینی خلقغه وعظ ایتهرگه برینی سیاحتکه برینیده اللهدن قورقوب یغلارغه بیلگولهگان ایدی. قدس شریفده بیت المقدسنی یاهسی باشلادی، تمام ایتہ آلمادی. فرقیل حاکم بولوب طوردی. یتمش یاشنده وفات بولدی. اورنینه اوغلی حضرت سلیمان کیچدی.

۳ حضرت سلیمان علیہ السلام

حضرت سلیمان آناسی داود علیہ السلام کبی پیغمبر هم حاکم ایدی. آتاسینگ وصیننی بوینجه بیت المقدسنی یدی یلده تمام ایتدی، شرق وغرب طرفلرنده بیک کوب مملکتلرنی آلدی، حکومتی بیک الوغ بولدی. یمنده حکومت ایتکان مشهور بلقیس حضرت سلیمان ایله کورشوب حضرت سلیمانغه ایبهردی. سلیمان علیہ السلام آناسی کبی فرقیل پادشاه بولوب طورغاچ آلتمش یاشنده وفات بولدی.

۴ حضرت الیاس علیہ السلام

الیاس علیہ السلام بنی اسرائیلگه پیغمبر بولدی. اول وقتندہ بنی اسرائیل حق بولدن چققان ایدیلر. بعلبک حاکمی بعل اسمندہ بریت یاصاتقان ایدی، شوکار طاونالر ایدی. الیاس علیہ السلام آلارنی بیک وعظ ونصیحت قیلدی معجزه لر کورسه ندی اشانمادیلر. حضرت الیاسنی بیک اذا وجفا قیلدیلر. حضرت الیاس برکون بولارننگ اچلرندن چغوب بر طاوغه باروب یالغز طورماقچی بولدی. الله تعالی اول قومنگ مملکتلرندن برکاتنی کوتاردی، بیک قاتی آچلق بولدی. حضرت الیاسنی ازلهب باردیلر. آگا بیک یالواردیلر. حضرت الیاس دعا قیلدی. الله تعالی بولانی کوتاردی. همان حضرت الیاسکه اشانمادیلر الیاس علیہ السلام بوخلقدن بیک یالقتدی. آلارننگ ایمانغه کیلووندن امیدن کیستدی، اچلرندن چقدی، یاگادن یالغزلقنی اختیار قیلدی.

۵ الیسع علیہ السلام

حضرت الیاس علیہ السلام اورنینه حضرت الیسع کیچدی خلقنی بیک وعظ

نصیعت قیلا باشلادی. صوگره حضرت الیسع گه نبی لك کیلیدی. پتقه طابونا طورغان
بنی اسرائیلنی موسی علیه السلام نك شریعتینه اوندهدی، کوب یلور قومینی اصلاح
قیلورغه طرشدی، بیک کوب وعظ نصیعتلر قیلدی. قومی آنك سوزینی طسکلامادیلر.
آرالارندن بر نیچه سی ایمان کیتوردی. صوگندن آلارده دوندیلر، گناهلی
بولدیلر. الله تعالی آلازانك اوستینه آثور به دولتینی ایرکلی قیلدی.

۶ یونس علیه السلام

حضرت یونس نینوا خلقینه پیغمبر بولدی، آلازنی حق دینگه چاقردی.
آرالارندن ایکی کشی ایمان کیتوردی باشقلری ایمان کیتورمه دیلر. حضرت یونس
قومینه آیتدی الله طرفندن سرگه عذاب کیده چک دیدی اوزی آرالارندن چقدی.
دجله صووی یانینه کیلیدی، بر کیمه گه کشیلر اولطورغانینی کوردی. حضرت
یونسده آرالارینه اولطوردی. کیمه اورنندن فوزغالمادی. کیمه ده گی کشیلر آیتدی
آرامزده بر گناهلی کشی باردر، شو نك ایچون کیمه مز اورنندن فوزغالمی،
قرغه صالیق دیدیلر، قرغه کیمه چقسه شول کشی گناهلی بولغان بولور دیدیلر. قرغه
صالدیلر حضرت یونسکه چقدی. حضرت یونس الله دن اذنسز قومی آراسندن
کیتکانی اوچون قباحت اشینی بلدی اوزینی دیکزگه آندی، الله نك امری
بو نیچه دیکزده بالق یوتدی. حضرت یونس قیلغان اشینه بیک اوکونوب توبه
ایتدی الله تعالی توبه سینی قیرل آیتدی، بالق دیکز نك چیتینه چقاردی. حضرت
یونس نك قومی الله دن عذاب کیل چکینی آکلادیلر گناهلردن توبه ایتدیلر
الله نك عذابندن قونولدیلر حضرت یونسنی شهرگه آلوب کیلیدیلر. حضرت یونس
کورسه تکان طوغری بولدن بر نیچه وقت آیرلما دیلر.

۷ حضرت شعیا علیه السلام

یونس علیه السلامدن صوگ بنی اسرائیل آراسنده ناچار اشلر کوبایدی.
شعیا علیه السلام بونلرنی دنیا وآخرت عذابینك قاتیلغی برله قورقتدی: پتلرغه
طابونسا کز، بوندی ناچار اشلر قیلسا کز الله نك عذابینه گرفتار بولورسز دیدی.
حضرت شعیا وعظنده حصرت عیسی نك کیلوون ومحمد صلی الله علیه وسلم نك
صفتلرین وبنی اسرائیل نك پیغمبرلرنی اذا وجفا قیلورون بلدی. کیل چکده
بولاقق اشلرندن خبر ویردی. بنی اسرائیل شعیا علیه السلام نك طوغری
سوزینه اشاتما دیلر، حضرت شعیانی پچقی برله کیسدیلر.

۸ حضرت عزیز ودانیال علیهما السلام

بنی اسرائیل تورلی تورلی ناچار اشلر قیلدیلر، اوز لرینی حق یولغه اونلگان پیغمبرنی اذاوجفا قیلدیلر. الله نڭ امرینی طوتما اینچه شر یعتدن طش اشلر نی اشلیلر ایدی. الله تعالی آلا رغه بابل شهر نده حکم قیله تورغان بخت نصر نی ایر کلی قیلدی، بخت نصر بنی اسرائیل دولتی نی بتروب قدس شریفنی آلدی، بیت المقدس نی خراب ایتندی، اولوغ لرینی طوتوب بابل گه کیتوردی. آلا ر آراسنده حضرت عزیز بر له دانیال علیهما السلام بار ایدی. بنی اسرائیل بر نیچه وقت بابلده قالدی. آندن صوڭ کلدانی دولتی بندی، بنی اسرائیل قدس شریف گه قایتقانده تورات شریف بتونله ی یاد لرندن چقغان ایدی. بخت نصر تورات شریف نڭ نسخه لر نی یاندرغان ایدی، قوللرنده تورات شریف برده قالماغان ایدی. حضرت عزیز توراتنی کوڭلندن اوقوب یازردی، نسخه لر ی بنی اسرائیل قولنده کو بایدی.

۹ زکریا علیه السلام

زکریا علیه السلام حضرت سلیمان نڭ نسلندن ایدی بیت المقدس ته فر بان چالو، تورات یازو کبی اشلر نی اشلیدر ایدی. الله تعالی حضرت زکریا غه پیغمبر مک پیردی. زکریا علیه السلام قارت ایکن الله تعالی آکا یحیی اسملی بر اوغل پیردی. حضرت زکریا نڭ خانونی ایساع نڭ فر داشی خنه اسملی خاتون دن حضرت مریم طوغان، مریم حضرت زکریا نڭ بالدیزی نڭ قزی بولغان. حضرت مریم آناسی نڭ فر داشی بولغان ایساع نڭ یاننده اوسکان. حضرت زکریا حضرت مریم نی بیت المقدس ده اوزینه مخصوص بر بولمه ده تر بیه قیلغان صوڭره حضرت مریم الله نڭ حکمی بر له کیا و گه بار ما اینچه یعنی آناسز بر بالا طوغردی. یهود یار اشانما دیلر زکریا غه السلام غه افترا ایتمدیلر صوڭره حضرت زکریا نی اوتر مکچی بولدیلر. حضرت زکریا اول ظالم خلق نڭ آراسندن چغوب قاچدی، یولده بر قووش آغاچ اچینه کردی، حضرت زکریا نی شول آغاچ ایله برابر کیسوب شهید ایتمدیلر.

۱۰ حضرت یحیی علیه السلام

حضرت یحیی علیه السلام حضرت زکریا نڭ قارتلغنده دنیا غه کیدگان. الله تعالی حضرت یحیی گه نینلک پیرگان خلقینی حضرت موسی شریعتینه اوندی ایکن آندن صوڭ حضرت عیسی یا گئی شریعت بر له کیدگاج آن نڭ شریعتنچه دین گه

اوندى باشلاغان. اول وقتدە بنى اسرائيلنىڭ پادىشاھى ھردوس اسملى ايكان، ھردوس اوز يىڭ قونداشىنىڭ قزىنى آلماقچى بولغان. حضرت موسى شرىعتدە قرداش قزىنى آلماق درست بولغان، حضرت عيسى شرىعتنچە درست بولماغان. حضرت يحيى بو قزنىڭ نكاحى سىڭا درست توڭل ديوب نكاح اوقوماغان. ھردوس اوز يىڭ كوز آلدندە حضرت يحيى نى بوغازلاتقان.

۱۱ حضرت عيسى عليه السلام

حضرت زكرياڭ خاتونى ايساعنىڭ قز قونداشى خنە عمران اسملى كىشىنىڭ خاتونى ايدى، بىك كوب وقتلر بالا طوغدمادى اللەدن بربالا سورادى. اكر اللە تعالى بالا بىرسە بيت المقدسنىڭ خدمنچىسى ايتەرمەن ديوندر ايتدى. اللە تعالى آڭا بوز قز بىردى اسمىنى مريم قويدى، بيت المقدسكە كىتوروب قويدى. مريم بيت المقدسدە حضرت زكرياڭ تريبەسندە اوسدى. بو كوننى اللەنىڭ امرى ايله حضرت جبرائىل مريمنىڭ يىڭىدىن اوردى. حضرت مريم يوكلى بولدى حضرت زكرياڭ خاتونى ايساع حضرت يحيى نى دىئاغە كىتورگاچ آلتنى آي سوڭرە حضرت مريمىن حضرت عيسى طوغدى. يهودىلر عيسى نىڭ آتاسز طوغانىدە اشانمادىلر، حضرت مريمگە افترا قىلدىلر حضرت عيسى بېشىككە وقتدە سويلاشدى مېن اللەنىڭ قولى ھم پېغىمبەر مېن ديدى. اللە تعالى مېڭا كىتاب بىردى، وبىنى پېغىمبەر ايتدى، قايدە بولسامدە بنى مبارك قىلدى ديدى. بو اشكە يهودىلر شاشدىلر، سوڭرە حضرت مريمگە تېمەدىلر. حضرت مريم يهودىلرنىڭ شىرنىڭ قوتولمق اوچون قرداشى حبيب النجار ايله اوغلى حضرت عيسى نى آلوب مصرغە باردى، اون ابىكى بل مصردە طوردىلر آندىن صوڭ ناصرە قىر بەسىنە كىلدىلر. حضرت عيسى اوطز ياشىدە ايكان پېغىمبەرلىك كىلدى اللە تعالى حضرت عيسى غە انجيل اسملى كىتاب ايندردى، ياڭى بىر شرىعت بىر لە خلقنى دېنگە اوندەرگە امر قىلدى. اللە تعالى حضرت عيسى غە اولولرنى تىرگىزىمك، آندان طوغمە كوزىلر نى كوزلى قىلمق، صواوستىدە بورمك كېى معجزەلر بىردى. حضرت عيسى غە بارى اون ابىكى كىشى ايمان ايتدى بو اون ابىكى كىشىگە حوار يون دىدىلر، حضرت عيسى عليه السلام حوار يون ايله ياشرون ياشرون اوطرشادر ايدى. يهودىلر ھر وقت حضرت عيسى نى اولتورورگە قىلماقچى بولدىلر. بىر كېچىنى حضرت عيسى حوار يوننى جىدى، آلازغە ايتدى: «سزنىڭ بىرگىز بو كېچە تاڭ بولماسدىن لك مېنى انكار ايتەر، يهودىلردىن بىر آز آقچە آلوب مېنى ساتار» ديدى. سوڭرە

آرالاردن بوداشمعون اسملى پرىسى يهوديلردن آفچه آلوب حضرت عيسى نىڭ طوردا
طورغان پىرىنى كورساتدى. يهوديلر حضرت عيسى نى اولترورگه باردىلر. الله تعالى
حضرت عيسى عليه السلامنى كوكىگه كوتاردى. حضرت عيسى نىڭ اورنىن كورساتقان
شمعوننى حضرت عيسى صورتىنه قويدى. يهوديلر شمعوننى حضرت عيسى دىوب
اولتردىلر و آغاچقه فادافلايلر. حضرت عيسى نىڭ وصىتى بوينچە حواريون هر
طرفه جايلدىلر، حضرت عيسى نىڭ دينىنى طاراتورغە طرشدىلر. نصارى
دىنى كوپ يللر ياشرون يورتلىدى.

خرىستيانلر آراسىندە انجيل دىگان كىتاب دورت رساله دىن عبارتدر. حضرت
عيسى دىن سوڭ نصارا دىنى كوپ پىرگه جايلدى، كوپ ملتلر خرىستيان بولدى.
حضرت عيسى عليه السلام كوكىگە كوتەرائىگاچ دىن اسلام ظاهر بولغانچە آلتى
يوز يل قدر اوتدى. بو قدر وقتدە پىغمبەر كېلمەدى، الله نىڭ وھىي كېسىلدى.
انبىالرنىڭ اوڭلى بارچە آدمىلرنىڭ آنامى آدم عليه السلام، آخرى بارچە
مخلوقات نىڭ خىرلوسى اولان خانم الانبياء محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم. بو
ايكى پىغمبەر آراسىندە بىك كوپ پىغمبەر كېلىگان، حسابلر بىنى فقط الله تعالى
باور. بارچەسى الله نىڭ سوكلو قوللردىر. ھەسەننىڭ افضللى ھم شىر بىتچە كاملرەگى
پىغمبەرز محمد المصطفى صلى الله عليه وسلمدر.

